

Előfizetési díj
Videkre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Ilaasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitlertéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazd. napilap
1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hónapra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatal a.

A bankügyi alkudozások.

Pest, január 19.

(A.) Azon alkudozások, melyeket a ma-
gyar kormány amaz idő óta, midőn a képvise-
lőház a Trefort-féle resolútiót elfogadta, az
osztrák nemzeti bankkal folytat, egy részben,
a mennyiben ugyanis írásban történtek, legkö-
zelebb nyilvánosságra hozattak a bécsi bank
igazgatósága által, mely a közte s a magyar
kormány közt a mult évben váltott sürgönyök-
ket a január 18-ára kitűzött évi rendes köz-
gyűlésen a részvényesekkel tudatni akarta. Ez
okmánygyűjteménynek ma csak tört. bece van,
mert köztudomású dolog, hogy a sürgönyök-
ben nem Kerkapoly, hanem Lónyay gróf bank-
ügyi politikája tükröződik vissza s Lónyay le-
mondásával e politikában is lényeges változás
állott be. Ma már tisztázva van a helyzet,
tisztában van a kormány terveivel s nem ként-
telen többé a bécsi bankot felhívni arra, hogy
ő formulázza indítványait s tegyen olyan aján-
latot, melyen a kérdés megoldható lesz. Ez
történt a mult évben, ezt tartalmazza a köz-
szélt sürgönyök elseje, mely valószínűleg azon
egyenetlenség folyamánya volt, mely a minisz-

terium kebelében e kérdésre vonatkozólag fáj-
dalom, fenállott.

Ma a kormány nem kér többé tanácsot
senkitől, határozott programja van, mely az
önálló nemzeti bank felállításában culminál.
Kerkapoly ur meg fogja valósítani a törvény-
hozás azon határozatát, mely szerint Magyar-
országon a bankjegy-forgalom számára oly
központi közeg alkottassék, mely az ország köz-
gazdasági szükségleteinek megfelelő pénzössze-
gekkel rendelkezik s azt minden idegen befo-
lyástól menten egyedül a magyar kormány fő-
felügyelete alatt állva, alapszabályai értelmé-
ben a közgazdasági érdekek támogatására for-
ditja. Ezen resolútió értelmében indította meg
Kerkapoly alkudozásait; Magyarországnak ön-
álló bankra van szüksége, önálló s minden
irányban teljesen független pedig a bank csak
akkor lesz, ha az önállóság három fő-attribu-
tumával felruháztatik. Ez attributumok a kö-
vetkezők: önálló igazgatóság, határozott fő-
felügyelet a kormány részéről s végül a megfe-
lelő ércz-alap, mely a bank által kibocsátandó
pénzjegyek biztosítására szolgál.

Ilyen bankra van az országnak szüksége
s ilyen bank az, melynek felállítását kormá-
nyunk czélba vette. Az azután: ki adja a bank-
hoz az alapfőkét? Egészen másodrendű kérdés.
Ha az osztrák nemzeti bank részvényesei ér-
dekekkel megegyeznek vélik az ércz-alap meg-
oszlását, akkor ők csinálják a magyar bank-
kot, ellenkező esetben a külföldi tőke nem fog
vonakodni ily nagyfontosságú s oly dús jöve-
delmezőséget ígérő intézet létrehozásában köz-
reműködni. Igen sajnos ugyan, hogy a magyar
nemzetnek nincs még annyi megtakarított tő-
kéje, hogy önmaga, saját erejéből, idegen se-
gély nélkül alkossa meg a gazdasági és poli-
tikai életére oly végtelen fontosságú intézetet.
Az lenne a valóban önálló magyar bank, me-
lyet Magyarország saját megtakarított garasai-
ból állítana fel; ez megszabadítaná őt az ide-
gen tőkének uralmától s lerakná alapjaitól a
külföldi pénzpiacztól való emancipációknak.
Ez eshetőségre azonban nem gondolhatni: há-
rom év óta oly elemi csapások sújtják ha-
záinkat, hogy a bankügy terén nem lehet a
nemzet áldozatkészségére appellálni. Az akarát
meg lenne, a nemzet szívesen hozna ily nagy
alkotás érdekében minden áldozatot, de hi-
ányzik a tetemes pénz, mely az önálló magyar
banknak a nemzet által való felállításához meg-
kívántatik.

Okvetlenül idegen tőkéhez kell folyamod-
nunk s a helyzet szerencsére ma olyan, hogy

választhatunk azok közt, kikre a magyar bank
felállítását bízuk. Mint már több alkalom-
mal kifejtettük, az ország érdekeinek, a pil-
lanat szükségleteinek sokkal inkább megfelele-
ne, ha a bécsi nemzeti bankkal bírnánk ez
ügyben egyezményre lépni. A bécsi bank már
egyik alkatrészévé lön közgazdaságunknak,
már összenőtt kereskedelmi és ipari szerveze-
tünkkel s azért kereskedelmünk s iparunk pil-
lanatnyilag legalább sulyosan érezné, ha a vi-
szonyt a bécsi bankkal egyszerre megszakita-
nók. Más szempontok is sugallják a vele va-
ló kiegyezést s azért fordult Kerkapoly ur
mindenekelőtt hozzá, hogy megtudja, mennyi-
ben hajlandó Magyarországi igényeit e kérdés-
ben kielégíteni. Az eddigi alkudozásoknak azon
positív eredményök volt, hogy a magyar és az
osztrák pénzügyminiszter a legfőbb irányelvek
iránt megegyezett s ez elvek alapján a napok-
ban kezdődnek meg Bécsben a végtárgya-
lások a nemzeti bankkal. A kérdés ezzel vég-
stadiumába jutott, mert annyi sikerök a meg-
indítandó értekezleteknek kétségkívül lesz, hogy
a kormány megtudja azt, hajlandó-e a bécsi
bank Pesten oly bankintézetet alakítani, mely
a függetlenség minden attributumával föl le-
szon ruházva. Ha igen, úgy az új bank alap-
szabályai mielőbb a törvényhozás elé kerülnek,
ha nem, a kormány a külföldi tőke segélyére
fog appellálni. Bármilyen történjék azonban, kettő
már ma is bizonyos. Először az, hogy a bank-
kérdés akár a bécsi bank, akár más tőkepénz-
nek segélyével néhány hét alatt minden eset-
re megoldatik; másodsor pedig az, hogy a
magyar kormány e kérdés megoldásában szen-
tél megóvandja az ország érdekeit s csak is
oly bank alkotásába fog egyezni, mely Bécs-
től való önállóságának és függetlenségének
minden lehető biztosítékát önmagában viseli.

— A határozati javaslat, melyet Lónyay
Menyhért gróf a Deák-párt 17-iki klub ülésén elő-
terjesztett, a következőképen szól:

„Határozati javaslat. Midőn a képviselőház a
miniszterium által előterjesztett 1873. évi állam-
 költségvetést a pénzügyi bizottság által javaslatba
hozott némely módosításokkal a részletes tárgyalás
alapjául elfogadja, — tekintettel az ország jelenle-
gi nem kedvező pénzügyi viszonyaira, utasítja a mi-
niszteriumot, hogy az iránt tegyen előterjesztést:

Mikép lehetne a rendes bevételek és kiadások
közt a sulyegyet mielőbb, még pedig legelőbb a
jövő év kezdetétől helyreállítani: az állam céljaira
nem nélkülözhetlen kiadások leszállítása és oly adó-

reform keresztülvitele által, mely szerint célzzerűbb
kezelés behozatala, a jövedelmek befolyásának bizto-
sítása és az adóterhek igazságosabb felosztása foly-
tán, az adózók a közterheket könnyebben viselhe-
ssék, s az adóképesség folytonos fejlődésének a rendes be-
vételek természetsszerű emelkedése bizton várható le-
gyen.

A mennyiben pedig a rendes kiadások teljesen
fedezhetők nem lennének, s ennél fogva adóemelé-
s vagy ügyadók behozatala a jövőre nézve szükséges-
nek mutatkoznék, elvárja a ház a miniszteriumtól,
hogy még a költségvetés részletes tárgyalásának ide-
je alatt, indokolt javaslatokat teend az iránt:

Minő biztos és rendes új jövedelmi források
lennének folyóvá tehetők, — vagy a létezők közül,
melyek? és minő mérvben? fokozhatók akkép, hogy
az állam rendes jövedelmei és kiadásai közti suly-
egyen a jövőre is helyreállítsa, illetőleg annak
fontartása biztosítsa legyen.

A rendkívüli szükséglet leszállítására vonatko-
zólag, elvárja a ház a miniszterium megfelelő javas-
latait, különösen az iránt: — Miképen lehetne a
törvény által már elkezdett közmunkák létesítését
oly módon eszközölni, hogy azok a jelen és jövő
évet lehetőleg csekély mértékben terheljék.

Végre a vasuti kamatbiztosítási előlegek fede-
zése tárgyában, felhívja a ház a miniszteriumot,
hogy:

Az 1868. évi LL. t.-cikkben megjelölt irány-
ban, terjeszsen a ház elé oly javaslatot, melynél-
fogva ezen, bizonyára még számos évre terjedő, fi-
zetési kötelezettség teljesítéséről oly módon gondos-
kodva legyen, hogy ugy ezen, valamint a fontosabb
érintett intézkedés folytán, az állam jövőben rendes
viszonyok közt, ugy a rendes, mint a rendkívüli
rendszeres évi kiadások fedezése céljából újabb köl-
csönök kérésére kényszerítve ne legyen.”

— A képviselő házszabályok revisiójára ki-
küldött bizottság muunkálatában már nagyon előhá-
ladt s remélik, hogy a bizottság a jövő hóban elő-
terjesztheti jelentését.

Országgyűlés Pest. jan. 18. A költségvetési
vita ma kezdetét vette. A vitát a pénzügyi bizottság
előadja, Széll Kálmánnak exposéja nyitotta meg, a
mit Kerkapoly pénzügyminiszter beszéde követett.
Mindegyik másfélórát szült, s e három órán át tar-
tó előadást, melynek legnagyobb részét a számadat-
ok óriási halmazának elősorolása képezte, a ház a
legszéltsebb figyelemmel hallgatta mindvégig.

Széll Kálmán nagy szorgalommal, mondhatni,
önfeláldozólag felelt meg feladatának. Mint biz. elő-

„KELET” TÁRGZÁJA.

Bécsi levél.

Bécs, jan. 15.

Bécsnek ezelőtt pár nappal miként az egész
művelt világnak egy igen szívesen látott „magas”
vendége érkezett. Megérkezett sem udvari kényszer,
sem etiquette-szerű bemutatás nem zavarta meg;
mint a többi nagyméltóságú személyeket és mel-
leiken érdemeikkel ékeskedő hercegeket. Őt csu-
pán az ifjuság üdvözölte: csendes és zajtalanul.
Az érdekes idegen neve, ki negyvenkilenc napig
fog mulatni körünkben s a kiről íméltán el lehet
mondani a nagy Schillerrel: „man n wüste nicht,
woher er kam” — Carneval herceg.

A mi hercegtünk kedélye hűvös, ködös napja-
inknál kevésbé vidorabb s ennél többet róla alig
mondhatok. Az utcaszögleteken és tramvayk olda-
lán araszos betűkkel jelennek meg az ifju regens
proklamációi; de hatását még csak alig-alig ére-
zzük. A „Blumen säle”-ban ma van a harmadik
elité maszkosbál. Három zenekar működik közre;
Strauss Ede, Ziehrer és Münczer vezetése alatt. Hol-
nap pedig a „velencei karnevál” ezimen a nagy-
hirrekapott Hirschberg-erdisztermében; „Grand
bal en masque.” A Schwender colosseum a s a
kertészegylet termei minden nap szép látogatásnak
örvendenek, érdekes maszkokban nincsen hiány, a ze-
ne zűg, harsog, de a lelkesült vigalmaknak, a pajzán

szilajságnak s az álarczok alól elröppenő csipős humor-
nak, pattogó éleceknek még csak nyoma sincs. Az
elité táncosbálok még mind hátra vannak. A „leg-
elsők körökben” a farsang sorsa Schwarzenberg
Elenora herceggasszony betegségének kimenetelétől
függ, melylyel ő most élet-halál harcot vív. Ha a
Párka elvágja a fonalat, sok ifju leány szép remé-
nyét vágja el, kik dobogó szívvel tekintettek az első
bál elé. A Schwarzenberg család oly szoros kö-
telekekkel van a többi családokhoz fűzve, hogy egyik
tagjának halála bizonyára hosszabb időre fogja őket
gyászba borítani.

De nemcsak a birodalmi városaiól, Rómá-
ból és Velenczéből utra kelt hercegi s nem is
csak Albion hívós köde szerencsétlen bennün-
ket szíves látogatásával, hanem a papiros-napernyők
szép országából is megemlékeztek rólunk. Pénteken és
szombaton Japánból voltak vendégeink. Ugyanis
a japáni kormány az ottani közoktatási ministerium
állam titkárnak Tanakasnak vezetése alatt
egy bizottságot küldött át ide Európába, hogy kö-
zelebből megismerkedjék a nyugati államok műve-
lődési ügyeivel és hogy elméleti s tapasztalati is-
mereteket szerezzon a tanügyi téren, de mindenek
felett, hogy tanulmányozhassa az európai iskolák
szervezetét. A városi előljáróság részéről e barátságos
fogadtatásban részesültek s vezetőjökül br. Dumrei-
chert nyerték, kinek társaságában a helyi muzeumok-
kat és tanintézeteket egytől-egyig meglátogatták.
Különösen az academiái gymnasium, a közokiskola
és az osztrák múzeum múzeum nyerte meg tetszé-
süket. A mit leginkább csodáltak mindenütt, az a
rend és tisztaság volt.

Többek között csodálkozásukat fejezték ki a
helyben megjelenő lapok nagy száma felett. Nem
is csoda. Mert hogy a lapok Bécsben nagy te-

remnek, mint a gomba, nem üres phrazi s. Ma-hol-
nap annyi újság lesz, mint a hány journalist, vagy
jobbban mondva: máris több újság van, mint journa-
lista. P. o. egy volt asztaloslegény is, ki ké-
sőbb börtönré ment, most egy szaklapot ad ki, de
korántsem a gyalulás nemes művészetéről, hanem
lapjában a bankok igazgatótanácsosait gyalulja a he-
lyett — hogy magát a „bankót” gyalulná.
Mindkét esetben helyesebben cselekednék; mert a ki-
sebb „banküzletek” ma már duczat számra
alakulnak. A szédelgő Börze-consortiumok hihetetlen
gyorsasággal szaporodnak. Mindenki tizen-négy
nap alatt akarna milliomos lenni. Kisérletükben egész
sereg „nemet passioju” nőt látunk, kik Ham-
burgból és Wiebadenből szerencsésen kiszor-
ultak. A rendőrség jónak látta ezen „nőcské-
k” közül néhányat a Garonne és Loire földre haza kül-
deni. Hasztalan fáradság.

Tegnapelőtt este egy egész „nőitársaság”
érkezett meg ide, két vagonnal az első helyen,
kik egyenesen Párisból jöttek s a „Hotel-gar-
ni”-ban üttették föl főhadiszállásukat. Azt beszél-
lik, hogy ezen nők egyrésze az ideai maszkos-bálok igé-
ző kacérsággal berendezett termeiben mint élő-szob-
rok, „elődisztiményül” fognak fölállani. A
„Floh”, „Bombe” és a Klics „Fliegende Blätter”
jének bő anyaga lesz a jelmez képekhez, mivel „ces
dames” kilencz rendbeli debardeur öltözköztetők
hoztak magukkal, melyeket egytől-egyig Bartel
rajzolt s melyek olcsóság tekintetében minden ed-
digeteket fölülhaladnak, mert alig szükséges hozzá-
juk két-három arasznyi rózsza vagy megyszín bár-
sony s alig egy félszing szelyem-szővet. A philiszter
bécsi urak erre azt mondják: „ma már ez is
sok.” Én tagadom. Tagadásom helyességét, példá-

val bizonyítom. A napokban egyik-ösmertebb nevű
fényképész mű-termébe egy fiatal leány jött, magát
levetetni. A fényképész kérdésére, hogy: „mell
vagy térd-képet óhajts-e” bibor-piros arczal sütt le
szemeit naivul kérdezé: „hát ha az utóbbit kívánna,
tulajdonképpen mit is kelleni levetnie, mert ő bi-
zon csak mell-képhez öltözött?”

Az osztrák mű-egylet január havi tárlata már
4-ike óta nyitva van. A tárlat fénypontját Engerth
E. koronázási festménye képezi. E kép a hirály és
királyné ő felségök 1867-iki koronáztatását ábrá-
zolja s becses tárgyánál fogva bennünket kétszere-
sen érdekel. Meg kell ugyan vallanom, hogy e mű,
mint a ceremonialis képek általában hideg és me-
rev hatást gyakorol a nézőre, de ugy az egys ala-
kok természet- és élet-„hű” vonásai, mint a maga-
sabb compositio teljesen lebilincseli figyelmünket.
Nemcsak ő felségök s a tőlük balra álló Andrá-
sy, Sennyei stb. a „megszólalásig” élethű-
ek, hanem a jobboldalon álló miniszterek, a hátuk
megatt sötét prêmes kalpagját magasra lengető Dé-
ák Ferencz és az előtte csaknem közvetlenül ál-
ló Mikó, Lónyay és Beust grófok is. A kör-
nyezet többi tagja hasonló egy tarka, de teljesen
összhangzó koszorúhoz, melynek legérdekesebb virá-
gait a szép arcu magyar nők képezik. A selyem és
arany, bársony és drága kövek csak amugy csillog-
nak; de nem ez, a mi hat, hanem az egyénítés.
Szóval az egész műben élet és erő nyilatkozik s oly
sajátos magyar nemzeti jelleg önti el, melyet né-
met festés kezéből csak csudálni tudunk. Talán
épen ez az, a miért a művészeknek a német kritiku-
sok részéről akkora adag méltatlanságot kellett
szenvednie. Szerintem, Engerth — újabb kori
történelmünk e nagy fontosságú mozzanatát — mé-

adónak az volt kötelessége, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalásai, indítványai és javaslatairól kimerítő képet állítson a ház elé. Ő ezt legteljesebb mértékben teljesítette. Rendkívüli emlékező tehetséget tanúsított. A nélkül, hogy jegyzeteire csak egy percre is szorult, elsorolta eddigi pénzügyi tevékenységünk összes eredményeit, a jelen évi költségvetéseit, a pénzügyi bizottság javaslatait, s nagy beszédet azzal végzött, hogy a legelőszóbban kárhóztatja a jelen adórendszer, sürgetőleg sürgetve a reformokat. A ház zajos éljenzéssel fejezte ki a szónok iránt elismerését, s midőn beszédét végzött, az elnök öt percet felfüggesztette az ülést, s mind jobb, mind baloldaltól számosan a szónoki emelvényhez mentek, hogy Széll Kálmán beszédéért kifejezzék elismerésüket.

Az 5 percznyi szünet után Kerkapoly pénzügyminiszter szól, beszéde majdnem kizárólag a multtal foglalkozik; a jövődőt illetőleg pedig csak általános ígéretek tette. E nagy fontosságú beszédet holnap lapunk fogja kivonatolva hozni. Január 17-én az országgyűlés jelentésként ülést tartott, a képviselők igen csekély számmal jelentek meg s a honvédség s a hadsereg lövészkészletéről szóló törvény tárgyalatott le.

Bukuresti szemle.

Az 6-évből valahára mi is kivergődtünk. Mekora idő-rablás és munkavesztés a kettős naptár, azt csak itt lehet sajnósan észlelni. A románai rom. kath. hitűek az osztrák occupatio óta nem innepelnek többé az őhitűekkel, hanem az új naptár szerint innepüket megtartják nolens volens. Tizenkét nap múlva aztán megtartják ismét az őhitűeket csupa respectusból. A többi apróbb kath. innepeken kívül megtartják az 6-hitű apróbb szentekét is, és így az évnek több mint egy harmadát eltékozzolják. Ennek szomorú észlelete vitte annyira a Journal de Boudapest fáradhatatlan szerkesztőjét, hogy most midőn még Japán is elfogadta a Gergely-naptárt, indítványozza, miszerint Románia ne engedje magát a japániai által is megszégényített és fogadja el ő is az új naptárt. Nem merem biztatni Marsillákot valami nagy sikerrel s bár mennyire magasztalja is Romániát Japán felett, ő alig ha megéri e tervének valóulását. Előbb a papságot kellene felvilágosítani s aztán a népet, hogy a naptárnak a vallással semmi köze. Ez azonban itt, hol oly olcsó áron juthatni a reverendához, nem kis feladat. Azért bitem szerint még sokáig leszünk mi itt, nem csak a tortura, hanem a naptár dolgában is 12 nappal hátrább a civilizált világnál. A miveltséget dicséretére legyen mondva, szinte röstelli a dolgot: de papjára és a népre gondolva vállatvonit s felkiált: „apoi de!“ Elég hogy én is üdvözölhetem az új évet selkezhdekem kronikás tisztemet.

Az új év szomorúan köszöntött be itt III. Napoleon halála miatt. A földön egy országban sem volt oly nagy a Napoleon cultus mint itt. Megvan ennek értelme, mert csak ugyan Napoleon csinált Moldo-Walachiaiból üvegábi alkotmányos Romániát. A lapok keseregre sohajtanak „A Szajna melletti zsarnok — ne nek — a román nemzetnek védője volt és lesz.

Protector, nagy-jótevő, a ki visszaadta szabadságunkat, autonómiánkat nemzeti integritásunkat, kiált a Románul „Nem nyelt el tehát Ausztria, Russia“ (Ungaria ez egyszer kimaradt:) nem jutottunk Polonia sorára. Napoleon a krimi hadjárat után

lyen és hüen fogta fel s azt a legjellemzőbb adat visszsa.

Mind a mű becse, mind pedig az önk érdeklődése azt követeli, hogy Vastag Gy. „pihenő cigányá“ — it a második helyen emlitem. Bérczes hazánk egyik regényes fekvő romjai közötti egy vándorcigány család törtélete. Ősi nemzeti szokásként a család kicsinye, nagya kiült a forró napra. Egy szép ifjú cigány a czimbalmot veri. hozzá az öreg dád hegedül s míg az egyik purd egy körakás tején a klarinétot kinnzza, addig a másik a kőfalra mászva kíváncsián kandikál le a füstölő tanyára honnan talán ételszagot érez. Az öreg banya meg az éhes kuvsszt űzi el a félig feldölt fazéktól, hogy „ne kajtárkodjék.“ Az ifjú cigányné félkönyvre dőlten hallgatja a zenét s a czimbalmot verő úrra tekintve, hófehér fogait mutatva vidáman mosolyg, melyről azt mondja Vastag Gy.: „édesebb, mint a csók.“ Az ember, mintha hallaná az érdekes csengő zenét, s mintha érezné a forró nap hevét! A Vastag ecsetében az élet és elevenség a teremő erő. A legfogottabb mű-bírálok csak elismeréssel irhattak e szép festményről s meg kellett vallaniok, hogy rendeltetése helyén a világ tárlaton is méltóan fogja betölteni helyét.

E tárlaton a fogékony szemlélőre, még két festmény gyakorol élénk benyomást. Az egyik Elbert A. „első születésnap“ — ja; egy vidám arcnú kis gyermeket ábrázol, a mint első születésnapján zenél és virágokból készített koszorúval a virágokat idősbik nővére tartja kőtenyében, míg anyja egy bádog edény-oldalán ujjai klappenez. A csejsemő ártatlan fényben ragyogó szemei és a szerető

értésünkre adta, hogy a vér nem válik vízzé! A nagy latin nemzet fölismerete kis testvérét a Duna mellett

Mind szépen van eldeclámálva, mert szóvirág dolgában gazdagok vagyunk mi itt a Dimbovieza mellett, hanem mikor tetről, áldozatról van szó, akkor elővesszük a cigányról fundált anekdotát; szólj már te is rajkó!

Több ugyan is tiz tizenkét éveknel, hogy itt Napoleonnak diszkardot akartak venni, majd a színház terére emlék-szobrot emelni. Zörgettek, lármáztak a lapok és lett belőle egy nagy O. Most pedig, hogy a mare binefacatoru sirba szállt, elsratjuk s ezzel tovább megyünk.

Ezt teszem én is, de ne féljen ön, nem írom le a karácsoni és új-évi gratulációk, pénzesikarások ezer neveit. Nem kedves még olvasni is az efélt, hát még százszor hallani „La multi ani se traiti!“ Hanem ez is a civilisatioval jár s nekünk Páris kell utánózni a bonbon cadeaukkal. Tulestünk ezen is és sietek én is előre a politika terén.

Az országgyűlés munkálatait sem számítom elő, a minisztereket, rendpártot sem küldöm a Romannull az elmúlt év után. Rut pártidő vezet ez urakat, melynek refránje: „Mi jobbakk vagyunk!“ A visszatekintések helyett megismeretem az itteni alkotmány egy szakaszát, a mely szól a két házbeli képviselők választásáról. Nincsen itt is votum universale, nincs egy kamra, mint a törökök ohajtanák. A fejső ház (senat) a tronörökösön kívül áll 66 tagból. Választó és választható azon megyei és városi birtokos kinek legkevesebb 300 arany évi jövedelme van. A bukuresti és jászvásári egyetemi tanárok közül küldenek egy egy senatort. A választás 8 évre történik. Főispán s más hivatalnok nem született senator. Elnök a bukuresti főpap — Metropolitu.

A senatus az egyetem nagy termében tartja üléseit, de csak ideiglenesen. A terem elég tágas, s ép a város közepén van, de meglehetősen csöndes hely n. A képviselők négy évre választatnak. Választókerület vagy is osztály minden megyében 10 van a birtok és adó aranya szerint. A városokban választó mindenki a ki 80 frank adót fizet, a tanárok művészek, nyugdíjas katonatisztek census nélkül. Bukurest választ 6 képviselőt, Jászvásár 4. Krájova, Galacz, Ploest, Fokszán, Berlad, Botosán 3-at 3-mat Pitest, Bákó, Braila, Román, Trnuszeverin 2-öt 2-öt, összesen a városok 58 képviselőt. A 33 megye választ 99-et, de három osztályzatban. Az első collegiumban a jövedelemnek 100—300 aranyig kell rugni, a harmadikban bármi csekély adót kell fizetni az államnak. E szerint minden megyében 3 osztály választ saját kebeléből egy-egy képviselőt. A nagyobb censusuk alig 8—10 választót számítanak, itt tehát nincs nagy küzdelem. Az alsó vagy III-ik collegiumbeliek szegényebb sorsuk levén könnyen is megszerezhetők, rendszeren a prefectek rendelkeznek velők. Innen érthető, hogy a kormánypart a választásokból mindig diadallal vergődik ki, olyan magyarhoni kortes verékedés nincs, mert nincs is kívül. Legzajosabbak a városi követválasztások, innen telnek ki a törös képviselők. Mindkét párt megfeszíti minden erejét s ha verékedésre kerül a dolog nem a két párt csap össze, hanem a hatalomban ülő vereti szét drabantokkal rendőrházba bujtatott csöcselékkel az ellenpartot. Ezt mind a két párt jól érti s rendszeren visszaadják a kölcsönt. Halál ritkán történik, mert az ellenfél megszabad a puskatusa alatt is. A cél pedig csak is ez. A pártok az élet-halálra való ve-

des anya elégtelt arca, az élethűség melegét, zománcát hordják magukon. A másik; Helon Emili a nagy szorgalommal kidolgozott „űdülő beteg“ — e; egy fiatal nőt mutat, kinek visszátér egésze, arcának egykori szépségét többé vissza adni nem fogja: paplanára nyiló-virágokat tettek s parnáján egy szelid kanárimadár csicsereg; fájdalmas kék szemével álomszerűen nézi a szébbnél-szebb virágokat, míg az eláradozott kedves illatot mohón szívja b s a már régen nem hallott madár-dalon szíve újra ébred. Jelesebb művekhez tartoznak még: Perko A. „halász kunyhója“, Pallik Béla „leelő juhái“, a „vihar“ Waldmüllertől, Arnot „Eli gá“ — ja és Simonetti „miserere menő falusi nő“ mint madonna del perpetuo soccorosa előtt kimértén s ábitattal eltelve tova tipegnek.

Végül talán helyén lesz megemlékezni a lángelmű Makart nagy képéről, melyet a Laubeféle városi színház új függönyére festett. A „szentivánéji álom“ egyik szép jelenetét ábrázolja, de kivétel korántsem méltó a Makart nagy nevéhez. A párdücsöktől vont könnyű fogatán tova lebegő Oberon szerelemről azomjas pillantásokat vet a háttérben szendergő Titánira, kitől nem messze a számrá átváltozott Zábolyt pillantjuk meg. Oberon előtt lenge tündérek szállnak tova, míg az előtérben egy halvány arcnú vízi nymppha pihenteti sajtáságos modorban helyzett tagjait. Az egész csoportozatot a hold ezüst fátyola burkolja. A béssiek nem akarják hinni, hogy „nagy mesterük“ Makart tette volna. A kép színezete gyenge, halovány, imitt-amott pedig ellentétesen tarka, kirívó; a compositió laza pongyola.

Ince Béla.

rekedést még nem tanulták be, azonban lassan lassan csak beleszoknak itt is bármennyire kűrtölik is barbárnak a magyar képviselő választásokat.

BELFÖLD.

Déva, január 15. 1873

Felfogván beszédközben egy igen érdemes dévai reáltanodai tanár urnak abbéli — nem indokolatlan — neheztelését, hogy ezen kies város értelmisége részéről mi említés sem tétetik a dévai reáltanodában tartott és tartó ingyenes előadásokról — bátorodom tehát én a tisztelt szerkesztő úr jóváhagyásával ez előadásokat járátlan tollammal röviden vázlatolni.

A dévai állami reáltanoda 1871. november havában lépett életbe. Ez iskola létrejötte körül egyenlő érdemei vannak Hunyadmegye közönségének — illetőleg értelmiségének — és a magas kormányának. Legnagyobb érdem azonban azé, a ki ezen eszmét: „Déván reáltanodát létesíteni“ megpendítette, ez pedig köztudomás szerint nem más, mint a tanügy körül példás buzgalmat tanúsító L. . . R. . .

Elég hozzá, hogy érintett időben létrejött dévai állami reáltanoda, a magasabb műveltség serkentésére már is észlelhető hatást gyakorol.

1872. nov. hava óta szakavatott tanáraink valamenynyje szakadatlanul tart ingyenes előadásokat, még pedig az egyetemes történelmet előadja: Matusk Nép. János igen megnyerő, kedélyes modorban. A természetant előadja: Csonka Lajos; a természetrajzot Téglás Gábor; a számtant Csonka Lajos, a földrajzot előadja Téglás Gábor.

Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt 11 órától 12-ig rajzot, és ugyan ez napok délutánjain 2 órától 3-ig szépirást tanítja Vigh Ferencz.

Legtöbb hallgatója van a történelemnek. Természettan- és Természettan.

Kiváncos volna, hogy ezen előadások tanulságos meghallgatására minél számosabban jelenne meg, jelölj annak, hogy a kormány intenióit felfogva a tanárok ügybuzgóságát méltányolva — a tudás iránt érdekltséget fejlesszék, ébresszék.

Egy hallgatónó.

Külföldi szemle.

A porosz országgyűlésnek f. hó. 10 én három igen fontos egyházpolitikai törvényjavaslat terjesztett be, melyek a liberalis elem osztatlan tettségével találkoztak; de annál nagyobb visszatszést okoztak a feudális, ultramontán és reactionarius körökben. A javaslatok meglehetősen nagy terjedelme miatt ezuttal csak az elsőt közöljük, „mely a lelkészek kiképzéséről és alkalmazásáról“ szól, de mihelyt terünk engedi, közölni fogjuk a más kettőt is.

Az első törvényjavaslat következő:

I. Általános határozatok. 1. §. A lelkészi hivatal a keresztény egyházak valamelyikében csak németre ruházthatatik ki tudományos képzettségének a törvény rendlete szerint elegendé tét és kinek alkalmazása ellen az államkormány részéről ellenvetés nem tétetett.

2. §. Az 1. §. határozatai alkalmazásba jönnek akár állandó, akár ideiglenes hivatal, akár helyettesítés, akár segédlet: forog szóban. Ha vesztély van a késedelemben, a helyettesítés vagy segédlet egyelőre és az állam kormány helyben hagyásának fenntartása mellett — elrendelhető.

3. §. Az 1. §. szabványai akkor is alkalmazásba jönnek, ha egy már hivatalban levő (2. §.) papra egy más egyházi hivatal ruházatik, vagy egy visszavonható állomás — állandóvá változtatatik.

II. Kiképzés a lelkészi hivatalra. 1. §. Egy lelkészi hivatal elnyerhetésére szükséges egy érettségi vizsga letétele — valamely német gymnasiumban, három évi theologiai tanfolyam kiállása valamely német állami egyetemen, valamint egy tudományos államvizsga letétele.

4. §. A vallásügyminiszter felhatalmaztatik, hogy tekintettel egy más egyetemi stadiumra, mint a theologiai, vagy tekintettel egy nem német egyetemen folytatott tanulmányra a német egyetemeken egyikére előirt három évi tanfolyamból megfelelő időt elengedjen.

6. §. A theologiai studium e törvény kihirdetésekor Poroszországban fennálló és a theologusok kiképzésére szolgáló egyházi seminariumokban folytatthatatik, ha a vallásügyi miniszter elismeri, hogy e studium képes pótolni az egyetemi studiumot. Mindazonáltal e szabály csak azon helyek seminariumaira alealmaztatik, melyekben nincsen theologiai fakultás és csak azon tanulókra vonatkozik, kik azon egyházkerülethez tartoznak, melynek számára seminarium építettett. A fennebb érintett elismerés meg nem tagadható ha az intézet berendezése a törvény rendletének megfelel és ha a vallásügyi miniszter a tantervet elfogadta.

7. §. Az előirt egyetemi studium alatt a tanulók nem tartoznak valamely egyházi seminariumhoz.

8. §. Az államvizsgának a kiállott theologiai studium után van helye. Erre csak az becsátthatatik, ki a gymnasialis és theologiai kiképzésnek teljesen megfelelt. A vizsga arra lesz irányozva, hogy vajjon a jelölt a hivatáshoz szükséges általános tudományos képzettséget, főleg pedig a bölcsészet, tör-

télem, a német irodalom és a klasszikai nyelvek terén szerette-e? A vallásügyi miniszter rendeli el a vizsgára vonatkozó közelebbi intézkedéseket.

9. §. Minden egyházi intézet, melyek a lelkészek kiképzésére szolgálnak (gyermek, — clericus, — hitszónok, — és papi seminariumok, convictusok stb.) az állam felügyelete alatt állanak. A házirend és az ezen intézetekben levő fegyelmi szabályok, a gyermekseminariumok és gyermekconvictusok, valamint azon seminariucióknak is terve, melyekre nézve a 6. §-ban jelzett elismerés megadatott, az intézetek főnöke által a tartományi főelnökök terjesztendők fel. Az intézetek a főelnök által kiküldött bizottságok revisiója alá esnek.

10. §. Az előbbi §§-okban említett intézetekben tanítónak, vagy a fegyelem fenntartására csak oly német alkalmazhatatik, ki a 11. §. rendelete szerint mutatta ki tndományos képzettségét és kinek alkalmazása ellen az államkormány részéről nem tétetett ellenvetés.

11. §. E szakasz megállapítja azon képesített-ségi feltételeket, melyek megkívántatnak arra, hogy valaki a gyermek-seminariumok és convictusok főnöke lehessen.

12. §. Az államkormány ép úgy tehet kifogásokat az utóbbiak alkalmazása ellen, mint a lelkészek alkalmazása ellen.

13. §. Ha a 9—11 §-ban foglalt szabványok meg nem tartatnak, a kultus miniszter felhatalmaztatik, hogy az illető intézeteket vagy bezárassa, vagy azoktól az államegélyt megvonja.

14. §. Gyermek-seminariumokat és convictusokat nem szabad többé építeni és a már fennálló ily nemű intézetekbe sem szabad új növendéket fõlvenni.

III. A lelkészek alkalmazása. 15. §. Az egyházi főnökök kötelesek azon jelölteket, kikre valamely lelkészi hivatal átruházandó, a főelnökök megnevezni. Ugyan ez áll azon esetre is, ha a lelkész már lelkészi állomásra áthelyezendő. Az alkalmazás ellen 40 nap alatt ellenvetés tehető. A kifogást a főelnök teszi. A kifogás ellen 30 nap alatt a cultusminiszterhez lehet felfolyamodni, ki maga határoz.

16. §. Kifogást lehet tenni, ha az alkalmazandó honpolgári vagy állampolgári szempontból nem látszik alkalmasnak hivatala betöltésére. A kifogás okai előadandók.

17. §. Az 1. §. ellenére átruházott papi hivatal meg nem történnek tekintetik.

18. §. Minden papi hivatal, megürülésétől számítva egy év alatt töltendő be. A cultusminiszternek joga van megvonni a betöltésig minden állami segélyt, mely az illető állomás azon egyház-főnök fenntartására szükséges, ki az illető hely betöltésére, vagy a betöltés helybenhagyására van hivatva.

19. §. Lelkészi hivatalok csak a cultusminiszter jóváhagyása mellett állíthatatnak fel.

20. §. Oly rendeletek vagy határozatok, melyek a lelkészi hivatali viszonyból származó magánjogi igényeknek, a törvény által megállapított bepe-relhetőségét kizárják, érvénytelenek.

21. §. A fegyházba való ítélthozatal a polgári tiszteletjogok vagy nyilvános hivatalviselésre való képesség megtagadása — a papi hivatal elvesztését vonja maga után.

IV. Büntető határozatok.

2. §. Azon egyházfő, ki az 1—3 §§. ellenére ruház át valamely pap hivatalát, 200—1000 tallér bírsággal büntetettetik. Ugyanezen büntetés éri azt, ki 19. §. ellenére cselekszik.

23. §. A ki lelkészi hivatalos működést viz végbe oly hivatalban, melyet az 1—3 §. ellenére nyert el, 100 tallérig terjedhető bírsággal büntetettetik.

24. §. Hasonló büntetés éri azt, ki bírói ítélet utján elvesztvén hivatalát (21. §.) lelkészi hivalt folytát.

E törvényjavaslat még hátralévő hat szakasza átmeneti intézkedéseket tartalmaz. A más két törvényjavaslat egyike az „egyházból való kilépést“ szabályozza, a harmadik pedig „az egyházi fegyelmi hatalomról és egy királyi törvényszék felállításáról“ szól egyházi ügyekben.

Törvénykezési statisztika.

A déési m. k. törvényszék 1872-ik évi ügyforgalma.

a) Polgári íglató-könyvre jött	5768.
b) Telekkönyvi „ „ „	5065.
c) Urbéri „ „ „	1131.
d) Bünygyi „ „ „	1884.
e) Elnöki „ „ „	645.

Összesen 14,493 ügy-

darab.

Ezekből ellátottat: 93 polgári, 42 urbéri, 50 telekkönyvi, 75 bünygyi zárt és 4 teljes ülésben 11,537

ügydarab, 32 polg. és 5 urb. nyilvános ülésben ítélet és végzéssel ellátottat 204.
Ülésen kívül 1540.
Elnökileg 645.

Összesen 13,926.

*) Ugyanaz, a ki Erdélyt a külföld előtt oly gyakran előnyösen emlegetti.

Ellátatlan maradt 567 ügydarab.
Végül 732 büntvizsgálatból érdemlegesen elintéztetett 376; kitűztetett 64 végtérvalás, melyekből 13 elnapoltatott tanuk és károsok meg nem jelenése miatt: megtartott 51 végtérvalás s ezeken 85 vádlott itélletet el. Függőben maradt tehát 356 büntvizsgálat. — Ebből látható, hogy a törvényszék-nél alkalmazott 5 bíró megfeszített szorgalma és munkássága mellett is az erő-szaporítás okvetetlen szükséges.

A székely-kereszturi kir. j. bíróság ügyfolyamának kimutatása az 1872. évben.

I. A polgári beadványi jegyzőkönyvbe érkezett: 3004. szám.

Elintéztetett: 2997 szám; hátralék: 7. szám. Polgári per volt: 759; ebből ítélet és perdöntő végzés által befejeztetett 478; egyezség által 180, összesen: 658 perügy; tárgyalás és tanukihallgatás alatt áll: 101.

Igény s más nemű kereset volt 23; határozattal befejeztetett 17, folyamatban van 6.

Végrehajtás volt 271; befejeztetett ugyanannyi. Hagyatéki ügy; 142; ebből befejeztetett 76; folyamatban van 66. Tárgyalás volt: 861; szemle és tanulás 111.

Felterjesztetett a kir. ítélő táblához 50; a legfőbb ítélő székhez 5 fellebbezés. Leérkezett a kir. táblától 21 helybenhagyó, 2 megmásító, 2 feloldó; a legfőbb ítélő-széktől 1 helyben hagyó 1 feloldó.

A semmisítő-székhez felterjesztetett 32 semmisségi panasz; leérkezett 21 helybenhagyó; 7 megsemmisítő.

II. A bün-vádi beadványi jegyzőkönyvbe érkezett: 1376 szám.

Elintéztetett 1214 szám; hátralék 162.

Bűnügy volt; 137 darab; a vizsgálat befejeztetett 54 ügyben; befejeztelen 83.

Kihágás volt 794 darab. Ebből ítélettel befejeztetett 317; elévülés s megszüntetés által 388, összesen 705; folyamatban van 79.

Felküldetett a másod. bírósághoz 55 fellebbezés; leérkezett: 22 helybenhagyó; 10 megmásító. Tárgyalás volt 335.

Sz.-Keresztur, 1873. jjan 15.

Szász Dénes,
kir. j. bíró.

VIII-ik közlemény,

M.-Vásárhelyt létesítendő székely árva-leányház javára történt kegyes adakozásokról.

Gróf Toldalagi Victoráné ivén ajándékoztak: Csiki Márton 100 frt. urb. p. özv. Tolnai Jánosné 20 frt. Bíró Mihály 20 frt. özv. gr. Bethlen Jánosné 10 frt. özv. 150 frt. készpénz 50 frt. és 100 frt. urb. papir.

Alapító tag lett aranyosszék 60 frtal.

Ravasz János m.-kövesdi ev. ref. lelkes ivén: Gálfalvi Zsigmond 1 frt. Ravasz János ev. ref. lel. kész 1 frt. a m.-kövesdi ev. ref. megye 4 véka töröküzát, melynek eladásából 5 frt. jöven be, öszveg 7 frt.

Csikszékből: Lukács István 2 frt, Rákóc községe 1 frt. Szenttamás községe 1 frt. Szárhegy községe 5 frt. Ditrő községe 20 frt. özv. 29 frt.

Udvarhelyszékről: Ujszékhelyi Murvai Sámuelné ivén: Bereczki Pál 1 frt. Murvai Sámuelné mint évi részvényes 2 frt. ajándékba 50 kr, ev. ref. papné 1 frt. Buzogány Gábor 10 kr, Mátéfi Mózes 10 kr. ifj. Keresztész Dánielné 10 kr. özv. 4 frt, 50 kr, Török Albertné ivén:

Török Ferencné 1 frt. Török Pálné 1 frt. Török Albertné 1 frt. ifj. Bíró Pálné 1 frt. Benkő Józsefné 1 fr. Ádám Dénesné 1 fr, Jakab Dezsőné 1 fr. Szász Pálné 1 fr. Szőcs Mártonné 1 fr. Volien Andrásné 1 fr. Antal Jánosné 1 frt. Gerics Adolfné 1 fr. öszs. 12 frt.

Jakabházi Andrásné ivén: özv. Vass Miklósné 5 fr, id. Lőrinczi Jánosné 10 kr. Koronka Andrásné 10 kr. Lőrinczi Andrásné 10 kr, Lőrinczi Zsigmondné 20 kr, Lőrinczi Józsefné 40 kr. ifj. Lőrinczi János 10 kr. Lőrinczi Domokosné 10 kr. Lőrinczi Péterné 10 kr. K. Lőrincz Sámuelné 10 kr, Lőrinczi Benő 20 kr, Lőrinczi Kálmán 10 kr, Lőrinczi Gy. 30 kr, Mátéfi Andrásné 50 kr. Mátéfi Ferenc 20 kr, Mátéfi József 10 kr. Mátéfi Sándorné 30 kr, Mátéfi Mózes 15 kr, Sopó Péterné 20 kr. Izrael Sámuelné 10 kr, Izrael Samuel fogadós 1 fr, Keresztész Dénesné 10 kr, Szentiványi Samu 10 kr, Simó Péter 5 kr, Jakab Zsigmondné 5 kr. Buzogány János 10 kr, Jakab József 6 kr. Péter János 10 kr, Veres Józsefné 1 fr, Czifó József 5 kr. Fekete Gy. 10 kr, Bodó István 10 kr, Péter József 20 kr. Piroška Ferencné 10 kr, id. Fekete János 10 kr, Darkó Mózesné 10 kr. Borbély Istvánné 10 kr. Péterfi Samu 40 kr, Istváfi Lajos 10 kr, Istváfi Lajosné 20 kr, László Péter 10 kr, Ágh Mihályné 20 kr, Szepesi Mihály 10 kr, Jakabházi Andrásné 50 kr. Jakabházi András 50 kr, László János 10 kr. Ábrahám birtokosság pénztárából 1 fr, pótlás 14 öszs. 16 fr. o. é.

Ujfalvi Józsefné ivén évi részvényesek lettek: Ujfalvi Józsefné 8 frtal, Szentmiklósi Bálintné 2 fr, Fekete Nina 1 fr, Szentpéteri Istvánné 1 fr, Kis

Ámália 1 fr, Pócsa József 5 fr, Győrfi Antalné 1 fr. Hari Danielné 2 fr. özv. Iszlai Lajosné 2 fr. Patáki László 5 fr. évi részvény 24 frt.

Egyszer mindenkora ajándékoztak: Nagy Gy. né 1 fr, Kovács Sándorné 1 fr. Murvai Józsefné 1 fr. Vajna Lajosné 1 fr, Szentpáli Ignác 1 fr, Kovács Ferenc 1 fr, Egy valaki 1 fr, Egy valaki 1 fr, Egy valaki 1 fr, Egy valaki 1 fr, Gerendi Istváné 5 fr. Lindel Józsefné 1 forint, Doncz Dávidné 1 frt, Fischer Eduárdné 2 fr, Pagetné 2 fr, özv. Bernát Jánosné 50 kr, öszs. 51 fr 50 kr.

Az eddig közölttel együtt az egész főösszeg 7819 fr. 70 kr. 4 drb. cs. k. arany és 1 frtos talért teszen ki.

Gr. Toldalagi Victoráné,

szervező bizottság elnöke.

Domokos Antalné

titkár.

Magyar színészet.

(N.—r.) Vasárnap, jan. 19-én „A londoni koldusok” színmű, 5 felv. Irta Dinaux és Lemoine, ford. Egressy Béni.

Színműnek van nevezve, de voltaképpen még életkép sem, mert még az eszméletlen élet sem mutathatna föl annyi véletlenséget, mint a mennyi mozgató erőképpen, e műben fel van halmozva. A mily könnyűszerrel támadnak benne akadályok, ép oly könnyű szerrel legyőzik azokat hőseikkel a mű írói. Lázás jelenetei felköltethetnek ugyan a néző tetszését, de ez csak a félelem tetszése, mely a nyomasztó hatáson már túl érzi magát. Az ily mesterkelt jelene- teket követő tapsok kiáltó bizonyítványai a mű bel- ső szegénységében, melyben semmi sincs, mi az em- bert mélyebben érdekelné. Az egyéni és társadalmi sze- roncsatlanságnak akár hiszik el, akár nem, bizonyos hatása mindig van, az t. i. hogy menekülni óhajta- nak tőle. Mitől menekülni közös óhajítás, az nem lánczolatja le az örök embert. Mátrai (Bekker), Ko- vács (Clarendon) Boér E. (Smike) tartalmaz alako- kat mutattak be. Berényi a darabos, de jólelkű John Browdier készütséggel adta elő. Kendi Prospectusa méltányolandó mérsékletet tanusított. Krasznai (Nik- leby) meghitt routinejára bízta magát; meg is ér- zett a — sugón. Szilágyi a kelletinél több komiku- mot öntött Squersbe. Dezső Ralph alakjával próbál- kozott meg, s be is bizonyította, hogy az intrigans jellemzőségei nem neki valók. Közönség vasárnap- asan szép számmal volt jelen.

(A magunk és a zárszéki közönség nevében felkérjük a nemzeti színház igazgatóságát segítő szá- nékkal tanulmányozni a zárszékek felett alkalmatlanokdó légvonat-viszonyokat, mert bizony a mégis csak igen erős hatása a színháznak, hogy min- den öste fogfájással térjünk haza. Legjobban lehetne segíteni a bajon, ha az ajtókra a pesti és debreczeni színházak példájára szőnyegek függesztetnének.)

Nyilvános köszönet.

Kornheisser József ur a „Grand” kávéház bér- löje, 1873. január 2-án kávéháza tiszta jövedelmét a kolozsvári önkéntes tűzoltó egyesület javára átenged- vén, a tiszta bevétel 231 frtot 20 kr. o. e. volt, a mely összegből 100 frttal nevezett bérlo ur az egy- let alapító tagjai közé vétetett fel, a 131 frt 20 kr pedig ajándékozás címén a adatott számolásba.

Fogadja a nemes keblü bérlo ur, ki ifju egy- letünknek nevezett összeget bevenni alkalmat szol- gáltatott és a n. é. közönség, ki számos és tekin- télyes összegű felülfizetéseikkel hozzá járult, az egy- let nevében hálás köszönetünket.

A kolozsvári önkéntes tűzoltó egyeslet parancs- nokságától, 1873 január hó 18-án.

Minorich Károly,

főparancsnok

Polec Rudolf,

segédtitkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 20 1873.

— Az egyetemi kör báljának sikere telje- sen igazolta a szép reményeket, melyeket kimenetel- hez fűzött a közönség. Szombaton este 10 órakor vette kezdetét az élvezetteljes tánczvigalom; az iz- léssel diszített teremben Kolozsvár legszebb virágai- nak koszoruja képezte a kört, melyen belül az egye- temi tanárok, a város notabilitásai foglaltak helyet. Reggeli 6 óráig lejött a vidám társaság a jól vá- lasztott tánczokat. Kár hogy az arisztokrátiát vissza- tartotta ez estétől a kettős gyász, mely ép az nap délután, ugyanazon egy órában érte városunk fensőbb körét, ez okozhatta, hogy a tánczos nők száma nem felelt meg a tánczosoknak, s így drágán sem árult senkisémet petrezselymet. A közönség különben a felül- fizetésekkel is jelét adta, hogy lelkesülni tud a ne- mes törekvések mellett, a 300 forintot ugyanis meg- haladta a felül fizetés; a bál bájos anyja gr. Zeyk Józsefné 100 forintot adott; egy buzgó honpolgár a rendező bizottsághoz e szavakkal lépett be: „én ugyan meghívót nem kaptam, de a lapokból olvas- tam a nemes czélt” s ezzel egy ötven forintos urbé-

ri papirt tett az asztalra: gr. Karácsoni Guidó Pest- ről egy szép levél kíséretében 10 forintot küldött, stb. stb. Szóval az első egyetemi bál szép sikert aratott, ily eredményt kívánunk az egyetemi ifjúság másik humanus irányú tánczvigalmának is, a jogász segély egyeslet javára február közepén rendezendő bálnak.

(sz.) Móríc István, lapunk buzgó munka- társa, ma jegyezte el városunk hölgy-koszorujának egyik fiatal, szép virágszálat, Szombathelyi Ida kis- asszonyt, dr. Szombathelyi Gusztáv években szegény, bájában gazdag leányát. Legjobb szerencse-kívána- tunkat e szép frigyre!

— A „kolozsvári dalkör” vasárnap d. e. 10 órakor tartotta meg tisztújító közgyűlését a tanács- ház nagytermében. A főispán gr. Eszterházi Kál- mán elnöki megnyitójá után, a titkári és pénztárno- ki jelentések olvastattak fel, mire a tiszti személy- zet megválasztása következett. Az új tisztikar a kö- vetkezőképpen alakult meg: elnöknek gr. Eszterhá- zi Kálmán, alelnöknek Székely Lajos közfelkiáltással, titkárrá Bergai József 22, pénztárnokká Tutsek Jó- zsef 37, ellenőrre Kabós Ernő 24, gazdává Cziriák Frigyes 36, levéltárnokká Pap Sándor 21 szavazat- tal választattak meg. Választmányi tagok lettek: Bogdán István közfelkiáltással, Molnár Sándor 38, Krémer Ferenc 35, id. Groisz Gusztáv 24, Csiki Imre 32, Máday János 23, dr. Szőcs Emil 33, Lu- gosi István, 39. Bodor Antal 37, Gazsi József 34, Scholaster 36, Baroth Ince József 16 szavazattal.

— A zeneconservatorium hangversenye teg- nap jan. 19-én volt a városi redoute-teremben. Az elő- dás sorát „Oberon” nyitánya kezdő, az összes ze- nekar által előadva, még pedig igen sikerülten és összhangzatosan. A estély fénypontjaként kell Vikol Póli k. a. magánydalát „Stradella” című operából megemlítenünk, mely a közönség tetszését is oly mérvben megnyeré, hogy a kisasszony kétszer lón kihíva. Marczell magánydala után záradékul Beetho- ven nagyhatású „Schlacht-Symphonia”-ját játszta el a zenekar, mely valóban megrendítő hatással volt a közönségre, oly hiven tüntetve föl a csaták zaját, a győ- zők diadalénekét s a halottak eltemetésénél az érzelmek mély borulatát. Igen élvezetes estély volt, melynek hatását csak a terem acustikája gyengítette, miál- tal például az igen csinosan és hibátlanul előadott quintett (Lamborg, dr. Kolozsvári, dr. Hintz, Konez és Trandafir urak) a közönség legnagyobb részére néz- ve élvezhetetlenné vált.

— A sétatéri korcsolyázás tegnap is élénk részvét s katonai zenekar vidám tánczdallamai között folyt le. A felvágatások következtében a jég nagyrésze korlátokkal volt elkerítve, a tilos helyen belül azonban a férfi és női világ vidám festői cso- portzatokra szakadozva, kedves látványt nyújtott a a tó partját szegélyező nagy közönségnek, mely a hívós idő dacára órák hosszáig kitartó figyelemmel kísérte a korcsolyázók gyors és nem ritkán bukás- sal végződött merész fordulatait. A délutáni órákban egy czízigés inas jajongva is vegyült a mulatságba, ki nagy kedvét lelven a korcsolyázók feldöntésében, Czetz felügyelő által a nézők nem kis derűtségére kegyetlenül elpáholtatott.

— Udvarhelyszéken ma kezdődött meg a követválasztás. A jobboldal részéről Török és gr. Beth- len helyébe a szék köztisztvisletben álló alispánja Ti- bál Antal léptetett fel; szerkesztőségünk több tu- dósítást vett, melyben egész bizonyosnak állítják Tibáld megválasztását. Jó lesz a „M. P.”-nak kis- sé hátrálni Bartha Miklós agaraiával, ki törvényhozó kívánna lenni s a törvénytudományt már második évén odahagyta.

— Necrológ. Özv. gr. Kemény Miklósné szül. gr. Teleki Polixéna nincs többé! Magas miveltségtől, ritka nemes szívtől, egy kihaló faj pat- riarchalis erényeitől tündöklő volt egész élete. A szó legmélyebb és legigazabb értelmében megérdemelte azt a szép és megtisztelő melléknévet, melyet nem csak családja, de mindazok, kik ösmerték, önként mondták: „a jó.” A család gyászjelentése így hang- zik: Középső széki gróf Teleki Domokos saját és gyermekei; unoka testvérei: br. Kemény Polixéna, Gyárfás Domokosné és gyermekei; b. Kemény Juli- ánná, özv. Zeyk Domokosné és gyermeke: br. Ke- mény Katalin; br. Kemény Erzsébet; br. Kemény Károlina; ifj. br. Kemény Domokos és családja; Zeyk Sándor és gyermekei: továbbá br. Kemény Kata, özv. br. Kemény Dénesné és családja: id. br. Kemény Domokos és gyermekei; br. Kemény István és családja; br. Kemény György és családja; br. Ke- mény Judit, Zeyk Károlyné és családja; édes anyja: özevgy Teleki Elekné; testvére: gr. Teleki György és családja; valamint a közelebbi és távolabbi roko- nok nevében a rokoni szeretet őszinte fájdalomával jelenti, hogy nagynénjök, az illetőnek rokona özv. gr. Kemény Miklósné, született széki gróf Teleki Polixéna, élete 75-ik, özvegyesége 44-ik évében, f. hó 18-án 2 órakor, rohamos tüdővészben meghalt. Az idvezült kiszenvedett tetemei f. hó 20-án, hétfőn d. e. 11 órakor középső gr. Teleki Domokos piac- sori házából — felettök tartandó rövid ima után — a sárpataki családi sirboltba szállítatnak. Béke fe- dezze porait!

— Galanthai gr. Eszterházy János a maga és neje hidvégi gr. Mikó Julia nevében; valamint testvérei: ifj. gr. Eszterházy Mihály; gr. Eszterházy Ágnes és férje loconci br. Bánffy Albert; gr. Eszterházy

Kálmán és neje bethleni gr. Bethlen Paulina; és gr. Esz- terházy Géza—mély bánatos szívvel jelentik, szeretett anyjuk, illetőleg anyósuknak ö z v e g y g a l a n t h a i gróf Eszterházy Dénesné, született haller- kő gróf Haller Cecília, csillagkeresztos hölgynek folyó hó 18-án tüdő-széhlődésben 75 éves korában, és özvegyeségének 11-ik évében történt kimult. Hült tetemei e hó 20-án d. u. 3 órakor fognak a kegyes- rendiek szentegyházának sirboltjába elhelyeztetni, és az engesztelő áldozatok ugyanezen szentegyházban e hó 21-én délelőtt 10 órakor a Mindenhatóknak be- mutatattani.

— Pap Sámuel, Alajos kir. curiai bíró fia, közelebről jegyezte el a ritka szépségű Fekete Her- min urhölgyet.

— Az aradi új színház művezetői állomása- ra Molnár György és Saigeti Imre vannak szóban.

— Bernáth Gazsi humorából is följegyeztek egy újabb életet. Betegségén azt mondá orvosának: „Fejedelmileg honorálok önt, miután minden kéz- szorításomban egy igazi s nem hamis ötöt kap s reméllem, maholnap megveheti a Vurm udvart.”

— Élezek. Deák Ferenczet, midőn a napokban az országház folyosóján szivarozott, kérdé egy kép- viselő: „Tán a rossz levegő üzte ki a teremből?” „Nem — felel az öreg ur — hanem midőn személye- met is érdeklő ügyeket tárgyalnak: akkor nem sze- retek benn lenni.” „De hát ma nem tárgyalnak ef- félét?” „De hogy nem, a kiszolgált altisztek ellátá- sáról van szó.”

— Színigazgatósági felhívás. Felhivatnak azon mind két nembeli színi tagok és pedig azok a drámai és vígjátéki színészek és színésznők, operette- és népszínmű énekesek és énekesnők, kardalnokok és kardalnoknők, segédszínészek és segédszínésznők, vég- re azon karmesterek, kantanitók és zenészek, kik f. évi május 1-ő napjától kezdve jövő 1874. évi ápril végéig, ugyszintén az operai énekesnők, kik f. évi octóber első napjától kezdve ugyancsak 1874. ápril végeig a kolozsvári magyar nemzeti színházhoz szer- ződni kívánnak, szíveskedjenek föltételeiket, betanult szerepeik jegyzékével és esetleg fényképezett arcké- peikkel együtt Kolozsvárra, alldírt titkári hivatalba f. évi február 15-ig bezárólag beküldeni. Kolozsvár, 1873. január 17-kén. Sándor József, választmányi titkár.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás.

a deési takarékpénztár 1872. december havi üzlet- forgalmáról.

Bevétel.

Betét 185 tétel után 5387 frt, 42 kr. Visz. fiz. váltók 48005 frt. Befiz. kamatok 1119 frt. 90 kr. Befiz. illeték 573 frt. 80 kr. Betéti könyvdíjak 5 frt. Visz. fiz. előlegek 2690 frt. Megtérített ke- zelési költség 13 frt. 47 kr. Viszlesz. váltók kamat- ja 32 kr. Viszlesz. váltók 6295 frt. 34 kr. Állam- illeték 2 frt. 95 kr.

Összesen 64093 frt. 20 kr.

Pénztári maradvék novem. 28. 6799 frt. 60 kr.

Összesen 70892 frt. 80 kr.

Kiadás.

Betét visz-fiz 32 félnek 2279 frt. 22 kr. Le- szám. váltókra 52035 frt. Előlegekre 2730 frt. Be- tét folyó kamatra 2 frt. 13 kr. Kamat és osztalék- ra 43 frt. 20 kr. Kezelési költség 113 frt, 34 kr. Hivatalnok és szolga fizetésre 284 frt. 99 kr. Visz- lesz. Váltókra 9900 frt Viszlesz kamatyára 109 frt. 48 frt. Jótékony s közczslu adomány 52 frt. 80 kr. Államilleték 2 frt. 95 kr. Napibiztosí tisztele- díjra 50 kr. Ipar adóra 8 frt. 4 kr. Jövedelem adó- ra 90 frt. 90 kr.

Összesen 66652 frt. 55 kr.

Pénztár maradvány dec. 31. 4240 frt. 25 kr.

Összesen 70892 frt. 80 kr

Deésen, 1872 december 31.

Kimutatás.

A tordai takarékpénztár öt havi forgalmáról 1872. augusztus 1 sőtétől december hó 31-éig

bezárólag.

Bevétel.

Részvény alaptőkébe 50,000 frt. Betét 369 be- tét után 78,995 frt. 34 kr. Visszaifizetett váltók után 50,060 frt. Visszaifizetett előlegek után 1580 frt. Befizetett kamatokban 2409 frt. Elhelyezmények után fizetett kamatokban 226 frt. Különbféle díjak- ban 702 frt. 50 kr. Alapítási költségekben 896 frt. 80 kr. Elhelyezményekben 16,846 frt. 60 kr. Állam illetékben 9 frt. 90 kr. Beléti könyvecskék díjjában 17. frt. 40 kr. Részvény átíratási díjban 72 frt.

Összesen 201,715 frt. 54 kr.

Kiadás.

Betéti visszafizetésekért 75 tétel után 26,776 frt. 75 kr. Leszámitolt váltókért 126,350 frt. Elő- legekért 8930 frt. Alapítási költségekért 798 frt, 46 kr. Felszerelési költségekért 1671 frt. 10 kr. Kezelési k ö l t s é g e k é r t 92 forint 63 krajczár Tiszti fizetésekért 658 frt. 98 kr. Elhelyezmények- ért, 16,846 frt. 60 kr. Házbérért 232 frt. 60 kr. Állam illetékbe 9 frt. 90 kr. Visszaifizetett folyó- kamatban 10 frt. 72 kr.

Összesen 182377 frt. 74 kr.

Pénztári marad. 1872 dec. 31. 19337 frt. 80 kr.

Összesen 201,715 frt. 54 kr.

Tordán 1872. december 31-én.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

